

Jak przebiegał dialog na temat emerytur pomostowych

1. Rząd kieruje projekt ustawy do Komisji Trójstronnej. Chce jednocześnie skierować projekt do konsultacji w trybie ustawowym – by prace trwały równolegle. Uwaga – zgodnie z projektem w oparciu o kryteria medyczne prawo do emerytur pomostowej miałyby **130 tys. osób**.
2. 21 maja 2008 r. jest posiedzenie Prezydium Komisji Trójstronnej - związkowcy protestują przeciwko prowadzeniu konsultacji ustawowych równolegle z rozmowami w Komisji Trójstronnej. Rząd rezygnuje z wysłania projektu do konsultacji ustawowej. KT ustala, że projekt pójdzie do konsultacji ustawowych, jeśli komisja nie uzgodni stanowiska do 10 czerwca
3. Od 2 czerwca do 24 września odbywa się 15 posiedzeń połączonych zespołów problemowych TK ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy (2 czerwca 2008 r., 5 czerwca 2008 r., 6 czerwca 2008 r., 9 czerwca 2008 r., 12 czerwca 2008 r., 25 czerwca 2008 r., 26 czerwca 2008 r., 18 lipca 2008 r., 25 lipca 2008 r., 31 lipca 2008 r., 2 września 2008 r., 8 września 2008 r., 9 września 2008 r., 12 września 2008 r., 19 września 2008 r.), 7 posiedzeń Zespołu Ekspertów Medycyny i Ochrony Pracy (17 czerwca 2008 r., 19 czerwca 2008 r., 4 lipca 2008 r., 7 lipca 2008 r., 9 lipca 2008 r., 17 lipca 2008 r., 4 września 2008 r.), 3 posiedzenia Prezydium Komisji Trójstronnej (21 sierpnia 2008 r., 10 września 2008 r., 24 września 2008 r.). Licząc pierwsze spotkanie w maju i ostatnie spotkanie plenarne w końcu września, w sumie odbywa się **26 spotkań** poświęconych emeryturom pomostowym.
4. Związki zawodowe mają całkowicie wolną rękę w zapraszaniu swoich ekspertów, korzystają z tej możliwości i jako eksperci pojawiają się nie tylko specjaliści od medycyny pracy, ale bardzo często osoby z grup zawodowych zainteresowanych utrzymaniem prawa do wcześniejszego zakończenia kariery zawodowej.
5. Strony ustalają, że prace w KT zakończą się do 31 lipca. Jednak na prośbę związków zawodowych – i mimo sprzeciwu pracodawców – **termin zakończenia rozmów jest przesuwany dwukrotnie do 10 września i do 24 września**.
6. Eksperci medycyny pracy analizują po kolei wszystkie przypadki, prace, warunki. Lista uprawnionych do emerytur pomostowych rośnie **ze 130 tys. do ponad 240 tys.**
7. 31 lipca, przed pierwszym przesunięciem terminu zakończenia prac, strony podpisują protokół uzgodnieniowy, zgodnie z nim ustalone jest kryterium pracy w warunkach szczególnych i 10 czynników ryzyka. Związki chcą, by tzw. czynniki ryzyka jeszcze rozszerzyć, nie ma uzgodnionej też definicji prac o szczególnym charakterze.
8. W czerwcu prace trwały nadal, rząd skorzystał więc z ustalonej wcześniej z partnerami społecznymi możliwości wysłania projektu ustawy do konsultacji w trybie ustawowym, zrobił to 16 czerwca, uprzedzając wcześniej partnerów społecznych z KT.
9. Tuż przed ostatnim spotkaniem we wrześniu br. związki zawodowe dosyłają swoje uwagi – zgodnie z nimi lista uprawnionych poszerzyłaby się o kilkaset tysięcy osób, m.in. o: wszystkich nauczycieli, kolejarzy, muzyków instrumentów dętych, prace na statkach żeglugi śródlądowej, w kanałach ściekowych i przy nieczystościach (śmieciach), prace kapitanatów portów i latarników, kierowców tirów, ochroniarzy wewnętrznych służb ochrony, wielu kategorii pracowników służby zdrowia mających kontakt z pacjentami, cywilną służbę zdrowia w służbach mundurowych.
10. Związkowcy chcą też, by emerytury pomostowe były systemem niewygasającym. W projekcie rządowym zapisane było, że emerytury pomostowe obejmą tych, którzy już pracowali w

warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w momencie wejścia w życie ustawy i mieli wówczas co najmniej 30 lat. Rząd chce, by w przyszłości ludzie zakładali, że zmieniają pracę zanim doznają uszczerbku na zdrowiu, i nie chce, by system emerytalny zachęcał ich do długiego wykonywania prac, od których ich zdrowie może ucierpieć. Proponuje jednak partnerom społecznym rozwiązanie kompromisowe – wszyscy ci, którzy rozpoczęli pracę przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych.

11. Na spotkaniu prezydium Komisji Trójstronnej partnerzy społeczni odrzucają możliwość porozumienia, nie zgadzają się nawet na te elementy, które były uzgodnione i zapisane w protokołach z rozmów. Jednocześnie spodziewają się, że rząd w przesyłanym do parlamentu projekcie ustawy dopisze prace, które nie były tam początkowo uwzględnione, a które zostały wypracowane w KT.

12. Ponieważ jednak decydują obiektywne kryteria medyczne, a nie względy polityczne, rząd przed skierowaniem projektu na Radę Ministrów uzupełnił pierwotną listę prac o te, co do których powoływani przez KT eksperci medycyny pracy byli zgodni, że wykonywane są w warunkach szczególnych lub z racji szczególnej odpowiedzialności za zdrowie i życie innych wymagają odpowiedniej sprawności własnej. Listę **rozszerzono** więc np. o prace w zimnym mikroklimacie oraz prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego, pracę maszynistów (kolei i metra) i kierowników pociągów, sokistów, prace tancerzy zawodowych związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym, pracę mechaników odpowiedzialnych na lotnisku za bezpieczeństwo samolotów. Do listy prac co szczególnym charakterze **dopisano** też: prace nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, ośrodkach szkolno-wychowawczych, schroniskach dla nieletnich oraz zakładach poprawczych, prace personelu sprawującego opiekę nad mieszkańcami domów pomocy społecznej dla przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie dzieci i młodzieży lub dorosłych, prace personelu medycznego oddziałów psychiatrycznych i leczenia uzależnień w bezpośrednim kontakcie z pacjentami, prace personelu medycznego w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych i anestezjologii w warunkach ostrego dyżuru. Prawo do emerytur pomostowych przyznano wszystkim, którzy pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze rozpoczęli przed 31 grudnia 2008 r.

31 grudnia 2008 r. wygasają stare zasady przechodzenia na wcześniejszą emeryturę.

Krótką historią wcześniejszych negocjacji:

1. Porozumienie co do faktu, że trzeba zaproponować inne/nowe rozwiązanie dla osób pracujących w szczególnych warunkach niż wcześniejsze emerytury, partnerzy społeczni podpisali w **1998 r.**, przed wejściem w życie reformy emerytalnej.
2. **Dlaczego nie wcześniejsze emerytury?** Wcześniejsze emerytury przyznawane były całym grupom branżowym (najwięcej w latach 80.), bez względu na to, czy ktoś wykonywał pracę za biurkiem czy np. przy piecu hutniczym. Kosztują każdego pracującego i płacącego składki do ZUS około 1200 zł rocznie.
3. Początkowo zakładano, że nowy system wejdzie w życie od 1 stycznia 2007 r., ale w 2005 r. parlament przedłużył czas obowiązywania starych przepisów do końca 2008 r. Według ówczesnych szacunków MPiPS spowodowało to dodatkowy koszt z budżetu państwa, a więc z

naszych podatków, w wysokości blisko 18 mld zł do końca 2010 r. Skutki finansowe tej decyzji będziemy odczuwać także w kolejnych latach, w 2020 r. to będzie kosztować 2 mld zł.

4. **Gdyby przedłużyć obecne przepisy o rok** (stare zasady stare zasady przechodzenia na wcześniejszą emeryturę wygasają 31 grudnia 2008 r.), to kosztowałyby to budżet 2 mld zł w 2009 r. i 3,9 mld w 2010 r. Dla porównania – zaplanowane podwyżki dla wszystkich nauczycieli (wszystkich szkół i przedszkoli) mają kosztować w 2009 r. blisko 2,6 mld, a w 2010 r. ponad 3, 4 mld zł.

5. **10 lat negocjacji:** System emerytur pomostowych negocjowały z partnerami społecznymi rządu Jerzego Buzka, Marka Belki, Jarosława Kaczyńskiego i Donalda Tuska. Prace nad systemem emerytur pomostowych trwają więc od 10 lat, dwukrotnie projekty ustaw przekazano do konsultacji społecznych, jednak żadnemu rządowi poza obecnym nie udało się skierować projektu do Parlamentu.

6. **Każdy projekt opierał się na kryteriach medycznych** i każdy znacznie ograniczał liczbę uprawnionych (porównanie trzech projektów ustaw na końcu materiału).

7. **Żaden nie zyskał aprobaty związków zawodowych**, choć w trakcie prac często osiągnano porozumienie co do poszczególnych elementów.

8. **Żaden rząd nie negocjował tak intensywnie** z partnerami społecznymi jak rząd Donalda Tuska. Porównajmy:

2005 r. - 5 posiedzenia Zespołu TK w sprawie em. pomostowych 2006 r. - 2 posiedzenia Zespołu TK i 9 posiedzeń Zespołu Ekspertów 2007 r. - 7 posiedzeń Zespołu TK i 1 posiedzenie Zespołu

Ekspertów 2008 r.: 26 spotkań w sprawie emerytur pomostowych od czerwca do końca września br.:

- 15 posiedzeń połączonych zespołów problemowych TK ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy
- 7 posiedzeń Zespołu Ekspertów Medycyny i Ochrony Pracy
- 4 posiedzenia Prezydium Komisji Trójstronnej
- 1 posiedzenie Plenarne Komisji Trójstronnej.